

Archeometallurgia régészeti vonatkozásai

Tantárgyi kommunikációs dosszié

(Anyagmérnök és kohómérnök mesterképzés,
Archeometallurgia kiegészítő szakirány)

Miskolci Egyetem
Műszaki Anyagtudományi Kar
Metallurgiai és Öntészeti Intézet

Miskolc, 2014.

TANTÁRGYLEÍRÁS

A tantárgy/kurzus státusza	Heti óraszám	NEPTUN – kód:
kiegészítő szakirányos tárgy	1 előadás + 1 gyakorlat	MAKMÖT323M
MAK MSc anyagmérnöki és kohómérnöki szakirány 3. félév	Számonkérés: aláírás és vizsgaköteles	Kreditek száma: 4

Tantárgyfelelős és a tantárgy előadója: Dr. Ringer Árpád egyetemi docens és meghívott régész oktatók

Intézet/Tanszék: Műszaki Anyagtudományi Kar, Metallurgiai és Öntészeti Intézet

A tárgy státusza a tanulmányi programon belül:

Kiegészítő szakirányos tárgy a Miskolci Egyetem Műszaki Anyagtudományi Karának nappali anyagmérnök és kohómérnök MSc. hallgatói számára.

A kurzus célja és leírása:

A kurzus általános célja, hogy az Archeometallurgia kiegészítő MSc-szakirány műszaki, természettudományi vonatkozásai mellett, a szakirány alapvető interdiszciplináris jellege szerint, az archeometallurgia régészeti alapvetéseivel is megismertesse a hallgatókat. Szem előtt tartva, hogy az archeometallurgia alapvetően a régészetet, illetve technikátörténeti kutatásokat segítő szakterület, a kurzus arra törekszik, hogy a kiegészítő szakirányt választó anyag-, illetve kohómérnök mesterszakos hallgatók archeometallurgiai tanulmányaik, kutatásaik, vizsgálataik eredményes elsajátítása, illetve kivitelezése érdekében tisztában legyenek a vonatkozó régészeti fogalmakkal, eljárásokkal, alapvetésekkel.

A tárgy foglalkozik a modern multidiszciplináris régészet-tudomány kibontakozásának főbb mozzanataival, mai tudomány-rendszertani helyével. Bemutatja az archeológia korszakbeosztását s napjaikban művelt tudományterületeit. Közöttük kiemelten tárgyalja az archeometriát. Tömören ismerteti a régészeti szakmódszertant, különös tekintettel a fémleletek elsődleges feldolgozására, konzerválására és restaurálására. Megismerteti a hallgatókat a régészeti korszakok fémtárgy-tipológiájával, az egyes mindennapi használati eszközök, ékszerek alkalmazásával. Részletesen foglalkozik a fémtárgyak archeometallurgiai vizsgálati eredményeinek komplex archeológiai értékelésével.

Ezáltal a kiegészítő szakirányt választó mérnökhallgatók hatékonyabban, célirányosabban részt tudnak venni a régészetet segítő műszaki, anyagvizsgálati munkákban, amelyre az igény az utóbbi évtizedekben – az anyagvizsgálati lehetőségek, módszerek fejlődésével - már nem csak külföldön, de hazánkban is egyre intenzívebben jelentkezik.

A kreditpontok megszerzésének követelményei:

Az aláírás feltétele az előadásokon való részvétel, illetve 4-5 oldalas félévi házi dolgozat elkészítése és benyújtása a tematikához kapcsolódó, szabadon választott témában, szakirodalmi hivatkozással. A vizsga szóbeli, amelyen előre megadott tételsorból a vizsgázó egy tételt húz, amelyből rövid felkészülés után beszámol. A vizsgáztató az érdemjegy eldöntése érdekében a többi témakörhöz kapcsolódó kérdéseket is feltehet.

Az érdemjegy meghatározása:

elégtelen: alapvető fogalmakkal sincs tisztában a vizsgázó,

Archeometallurgia régészeti vonatkozásai kommunikációs dosszié

elégséges: alapvető fogalmakat ismeri a vizsgázó, de a gyakorlati alkalmazással kapcsolatban még vannak esetenként nagyobb tévedései a kérdések több, mint 50%-ában, közepes: alapvető fogalmakkal tisztában van a vizsgázó, a gyakorlati alkalmazásukat kisebb tévedésekkel már ismeri, de a konkrét esetek bizonyos részében vannak még tárgyi tévedései,

jó: jól ismeri a tananyagot, ismeri az összefüggéseket, de nagyobb ívű rálátással, önálló konklúziók meghozatalához szükséges kreativitással a kérdések, esetek többségében még nem rendelkezik. .

jeles: jól ismeri a tananyagot, ismeri és alkalmazza az összefüggéseket, képes mélyebb konklúziók felismerésére is.

Oktatási módszer:

Előadások PowerPoint prezentáció segítségével, filmvetítés, régészeti leletanyag valamint lehetőség szerint múzeumlátogatás, illetve iparrégészeti ásatás látogatása.

Oktatási segédeszközök:

Az előadások tömörített PowerPoint változata, illetve néhány kapcsolódó rövid tanulmány a tárgyjegyzőtől megkapható.

Kell-e jelentkezni a kurzusra:

Igen, a félév megkezdése előtti héten, interneten.

Előfeltétel: Archeometallurgia II.

Kötelező szakirodalom:

Renfrew, C. – Bahn, P.: Régészet – Elmélet, módszer, gyakorlat (Archeometallurgia p. 323-333.), Osiris kiadó, Budapest, 1999.

Pleiner, R.: Iron In Archaeology – The European Bloomery Smelters. Archeologický ústav AV ČR, Praha, 2000.

Pleiner, R.: Iron In Archaeology – Early European Blacksmith. Archeologický ústav AV ČR, Praha, 2006.

Visy Zsolt (Főszerk.) 2003. Magyar régészet az ezredfordulón. Magyar Kulturális Örökség Minisztériuma. Teleki László Alapítvány, Budapest.

Ajánlott szakirodalom:

Tylecote, R.F.: A History of Metallurgy. The Institute of Materials. London. The Bath Press, Avon. 1992.

Bayley, J. – Dungworth, D. – Paynter, S. (eds.): Archaeometallurgy. Centre for Archaeology Guidelines. English Heritage, London, 2001/1.

Archeometallurgia régészeti vonatkozásai
kommunikációs dosszié

Tantárgytematika:

Hét:

Témakörök:

1.	A magyarországi fémkorok régészetének tudománytörténete
2.	Régészeti muzeológia I.: Lelőhelyek felderítése,dokumentálásuk
3.	Régészeti muzeológia II: Régészeti lelőhelytípusok és feltárásuk
4.	Régészeti muzeológia III.: Elsődleges leletanyag feldolgozás
5.	Régészeti muzeológia IV.: Fémleletek konzerválása,restaurálása
6.	Magyarország rézkora
7.	A bronzkor Magyarországon
8.	Magyarország vaskora
9.	Pannonia provincia és a Barbaricum régészete
10.	A népvándorlás és a honfoglalás kora
11.	A középkor és kora újkor régészete
12.	Filmvetítés, leletbemutató, mintavizsgálat, múzeumlátogatás, esetleg ásatás látogatása.
13.	Beszámoló, értékelés.
14.	Hiánypótlás, szándék esetén javítási lehetőség.

Miskolc. 2014. január

Dr. Ringer Árpád